

mgr BARBARA SZCZEPANOWSKA
Centralny Instytut Ochrony Pracy
– Państwowy Instytut Badawczy

MIĘDZYNARODOWE ŹRÓDŁA INFORMACJI O BEZPIECZEŃSTWIE PRACY

Portal internetowy i usługi informacyjne Canadian Centre for Occupational Health and Safety (CCOHS)

Portal CCOHS

Bardzo ważnym narzędziem oddziaływania na podnoszenie poziomu bezpieczeństwa pracy jest portal internetowy CCOHS, prowadzony w języku angielskim i francuskim (www.ccohs.ca) [4].

Portal jest bardzo rozbudowany i zawiera obszerne zasoby różnorodnych serwisów informacyjnych, opisów praktycznych działań, baz danych itp. oraz linki do innych krajowych i zagranicznych instytucji.

Na stronie głównej portalu zamieszczono wiele tekstów, przez które można dotrzeć do konkretnych informacji. Na przykład w centrum strony obecnie jest zamieszczona informacja o kursie bezpieczeństwa i higieny pracy dla kadry kierowniczej, prowadzonym metodą *e-learning*. Portal zaopatrzony jest w bardzo dobrze funkcjonujące urządzenie wyszukiwawcze (*search engine*), umożliwiające sprawne dotarcie do potrzebnych informacji.

Portal internetowy CCOHS jest jednym z najczęściej użytkowanych źródeł informacji o bezpieczeństwie i zdrowiu w pracy – miesięcznie odwiedza go ponad 50 tys. osób i liczba ta stale rośnie.

Poniżej zostaną krótko omówione najważniejsze wybrane działy portalu Kanadyjskiego Centrum.

W artykule przedstawiono zawartość jednego z najważniejszych portali internetowych związanych z bezpieczeństwem pracy, opracowywanego przez Canadian Centre of Occupational Health and Safety (CCOHS). Instytucja ta udostępnia m.in. wiele baz danych i wydawnictw oraz promuje ideę bezpiecznego i zdrowego środowiska pracy, dostarczając aktualnych informacji i poradnictwa w tej dziedzinie. Centrum to pełni również rolę m.in. Kanadyjskiego Krajowego Centrum Informacji o Bezpieczeństwie i Higienie Pracy CIS. Przedstawiono również krótko działalność tej instytucji, jej produkty i usługi informacyjne, realizowane przez nią projekty i międzynarodowe programy, w których bierze udział.

International sources of OSH information. The portal and information activities of the Canadian Centre of Occupational Health and Safety (CCOHS)

This article presents the contents of one of the most important portals on occupational safety and health (OSH), developed by the Canadian Centre of Occupational Health and Safety (CCOHS). This institution prepares and makes available, among others, many databases and publications, and it promotes the idea of healthy and safe working environment by providing the latest information and guidance in this area. CCOHS is also the Canadian National Occupational Safety and Health Information Centre CIS. This article also contains brief information on CCOHS activities, its products and information services as well as the projects and international programs, in which this Centre is involved.

O CCOHS (About Us)

Część portalu zawiera informacje o działalności samej instytucji – Kanadyjskiego Centrum Bezpieczeństwa i Higieny Pracy.

Zamieszczono tu również informacje o dwóch wydawnictwach CCOHS typu „newsletter”, umożliwiając poprzez portal ich bezpłatną subskrypcję:

– „The Health and Safety Report” – miesięcznik publikowanym tylko w formie elektronicznej

– „Liason” – kwartalniku opracowywanym w formie drukowanej i elektronicznej, dostarczany tylko subskrybentom produktów i usług CCOHS.

Usługi informacyjne

CCOHS prowadzi szeroką działalność informacyjną. Zarówno z głównej strony jak i innych stron portalu umożliwiono korzystanie z dwóch głównych form usług informacyjnych: *Udzielanie informacji (Inquiries Service)* – usługa ta polega na udzielaniu odpowiedzi na pytania telefonicznie, faksem, listownie lub w formie elektronicznej w ramach portalu oraz *Pytania i odpowiedzi (OSH Answers)*, gdzie informacje są prezentowane (w języku angielskim, francuskim, a ostatnio w hiszpańskim) w formie „pytanie-odpowiedź”, a tematyka jest oparta na gromadzonych od wielu lat pytaniach z serwisu „Inquiries Service”.

Strona główna portalu CCOHS

Strona portalu CCOHS dotycząca usług informacyjnych

Strona portalu CCOHS dotycząca międzynarodowych i krajowych źródeł informacji o bezpieczeństwie pracy

Obecnie w ramach tej usługi można uzyskać informacje m.in. w następujących grupach tematycznych: zagrożenia biologiczne; substancje chemiczne i materiały; choroby zawodowe, dolegliwości i obrażenia; ergonomia i czynnik ludzki; programy bhp; źródła informacji/odnośniki; prawodawstwo; zakłady i miejsca pracy; czynniki fizyczne; ochrona przed zagrożeniami i kontrola zagrożeń; problemy psychospołeczne; bezpieczeństwo.

Na pierwszej stronie portalu zapewniono również możliwość uzyskiwania odpowiedzi na temat produktów i usług CCOHS (*Client Service*).

Produkty i usługi
(*Products and Services*)

Dużą część portalu stanowi informacja o produktach i serwisach CCOHS (www.ccohs.ca/products) oraz możliwość bezpłatnego lub odpłatnego dostępu do nich, m.in. przez *Shop@CCOHS* w górnym menu nawigacyjnym każdej strony portalu [5].

Bazy danych i programy

Wiele baz danych i wyników realizowanych programów jest udostępnianych na zasadzie prenumeraty przez portal internetowy, Intranet lub/i na płytach CD i są one na bieżąco aktualizowane. Można również uzyskać pełne teksty wielu dokumentów.

Obecnie są dostępne następujące bazy chemiczne oraz usługi informacyjne z tego zakresu:

- CHEMINFO – dane o substancjach chemicznych stosowanych w przemyśle

- MSDS (FTSS – wersja franc.) – ponad 120 tys. kart charakterystyk substancji niebezpiecznych (*Material Safety Data Sheets*), opracowanych w języku angielskim i francuskim

- RTCS – opracowywany przez NIOSH w USA zbiór opisów toksycznego działania substancji chemicznych, obejmujący ponad 150 tys. pozycji

- CHEMpendium – kolekcja baz danych dotyczących zagrożeń chemicznych

- TOXLINE – udostępniana w ramach serii CCINFOdisc międzynarodowa baza bibliograficzna informacji toksykologicznych.

Poza bazami chemicznymi są tam informacje z wielu innych dziedzin wiedzy związanych z bezpieczeństwem pracy w postaci różnych

zestawów baz, np.:

- CCOHS – kolekcja bibliograficznych baz danych

- OSHLINE – bibliograficzna baza światowego piśmiennictwa

- OSH References Collection – udostępniany tylko przez Internet międzynarodowy zestaw baz: NIOSHTIC (USA), HSELINE Wielka Brytania) oraz CISILO (Centrum CIS w Genewie)

- OSH CanData – obejmuje kilka baz dotyczących Kanady

- OSH InterData – obejmuje zestaw trzech baz danych: CISILO, INOR-ORGANIZATIONS (międzynarodowy wykaz instytucji prowadzących badania w dziedzinie ochrony przed wypadkami opracowywany przez INRS), INRS-BIBLIOGRAPHIE (francuska bibliograficzna baza danych obejmująca literaturę nt. ochrony przed zagrożeniami zawodowymi)

- Fatality Report on the Web – bezpłatna baza danych informacji o wypadkach śmiertelnych w Kanadzie spowodowanych pracą

- OSH RESEARCHER – trzy bazy danych w języku angielskim: CISILO (baza Międzynarodowego Centrum CIS), CANADIANA oraz HSELINE z Wielkiej Brytanii; obejmuje ona około 300 000 pozycji z międzynarodowej literatury dot. tej tematyki

- CHERCHEUR SST – kolekcja powyższych trzech baz w języku francuskim.

Z wielu badań potrzeb użytkowników informacji internetowych z dziedziny bezpieczeństwa pracy wynika, że największym zainteresowaniem cieszą się aktualizowane na bieżąco informacje o krajowych i międzynarodowych przepisach prawnych oraz o praktycznych rozwiązaniach zastosowanych w różnych warunkach pracy. Oba rodzaje informacji portal ten zawiera.

Do baz odpowiadających na te potrzeby należą m.in.:

- TDG Inspector's Virtual Bookshelf – informacje dla kanadyjskich inspektorów transportu materiałów niebezpiecznych

- Marine Safety Inspector's Bookshelf – informacje dla kanadyjskich inspektorów bezpieczeństwa morskigo

- Canadian enviroOSH Legislation Disc series – baza pełnych tekstów federalnych i prowincjonalnych aktów prawnych, sposobów postępowania (*codes of practice*), polecanych poradników

- HRDC Labour Branch (Operations) – baza zawiera teksty kanadyjskich przepisów prawnych, a także decyzji na poziomie regionalnym, dyrektyw, interpretacji i poradników.

Projekty i programy
(*Projects and Programs*)

W ramach projektów CCOHS opracowuje i udostępnia m.in. bazy i banki danych na określone tematy. Można je znaleźć na głównej stronie portalu przez działy: „Products and Services” oraz „Affiliated Web Sites” [6].

A oto niektóre z nich:

- OSH for EVERYONE – program przeznaczony dla wszystkich uczestników procesu pracy;

- JobSafe Canada – krajowy portal dla młodych i nowych pracowników

- IPCS INTOX – w ramach tego projektu opracowano zintegrowany system operacyjny, który służy do wspierania działań służb pracujących w centrach zatruc na całym świecie

- IPCS INCHEM – międzynarodowy projekt dotyczący prawidłowego zarządzania substancjami chemicznymi które wpływają na środowisko i zdrowie człowieka.

- Portal dla Krajowych i Współpracujących Centrów CIS – w trzech językach (angielski, francuski, hiszpański), przeznaczony do zamieszczania informacji na temat stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w krajach, gdzie funkcjonują centra CIS

- Encyklopedia ILO oraz baza CISDOC

- CCOHS Academic Support Program – program CCOHS „Wsparcie Akademickie” wykorzystywany przez uczelnie wyższe na całym świecie

- Canadian Health Network (CHN) – (www.canadian-health-network.ca) pierwszy krajowy rządowy i pozarządowy program tego typu na świecie. CCOHS współpracuje z tym programem od kilku lat, biorąc m.in. udział w pracach kilku grup roboczych CHN i wydając kwartalny biuletyn Health & Work, informujący m.in. o działaniach tego programu

- Pan-Asia Research and Development Grants Programme – program kanadyjskiego IDRC (International Development Research Centre), który m.in. zapewnia fundusze na programy rozwojowe i badawcze dla krajów Azji i Pacyfiku

- Ontario Workplace and Safety Insurance Board (WSIB) Best Practices Collection – w ramach tego projektu CCOHS opracowała wraz z WSIB bazę danych oraz portal dotyczące dobrych praktyk

- Healplex/OHA – MSDS Service – wspólny serwis informacyjny dla szpitali i innych placówek służby zdrowia wspomagający pracowników zajmujących się substancjami chemicznymi

- Portal internetowy Centrów Współpracujących WHO – ma strukturę, formę i możliwości wyszukiwawcze zastosowane w portalu dla Krajowych i Współpracujących Centrów CIS

- Globalny portal bezpieczeństwa pracy – CCOHS prowadzi we współpracy z Międzynarodowym Biurem Pracy, Międzynarodową

Organizacją Zdrowia i Europejską Agencją Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy prace nad wspólnym portalem obejmującym informacje z całego świata. Prace te nie są jeszcze zakończone

- Tydzień Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy dla Ameryki Północnej (NAOSH Week) – każdego roku w związku z obchodami *Tygodnia CCOHS* zamieszcza na swoich stronach internetowych wiele informacji o wydarzeniach i uroczystościach związanych z tymi obchodami.

Kanadyjskie Centrum opracowuje również okazjonalnie, na zamówienia różnych instytucji, zestawy informacji o określonej tematyce na płytach CD lub/i opracowuje strony internetowe związane z bezpieczeństwem pracy.

Wydawnictwa (*Print Products*) i edukacja (*Education*)

Przez portal można również otrzymać informacje o wydawnictwach i możliwościach uzyskania pełnych tekstów dokumentów opisanych w bazach danych (www.ccohs.ca/products/print.html).

Wydawnictwa CCOHS są bardzo różnorodne w treści i w formie – od krótkich streszczeń w formie plakatu i prostych poradników bezpieczeństwa pracy w formie kieszonek, aż do skomplikowanych technicznych raportów. Program wydawniczy CCOHS jest skoncentrowany na opracowywaniu krótkich poradników kieszonek w języku angielskim i francuskim.

Wiele pozycji tłumaczonych jest na język angielski i francuski, czasem także brazylijski, portugalski itp.

Wydawnictwo „OSH AnswerGrams” to krótkie jednostronnicowe informacje w postaci pytań i odpowiedzi z następującej tematyki: zagrożenia biologiczne; choroby skóry; związane z pracą schorzenia systemu mięśniowo-szkieletowego; choroby płuc; kanadyjskie przepisy prawne; listy kontrolne; praca z niebezpiecznymi materiałami; ergonomia w biurze; hałas; narażenia na substancje chemiczne; promieniowanie.

Wydawnictwo „Safety InfoGrams” to krótkie jednostronnicowe instrukcje dotyczące postępowania w pracy przy zastosowaniu: obracających się kół; przenoszeniu materiałów; drabin; maszyn do obróbki drewna; mechanicznych urządzeń ręcznych; podnośników widłowych; sprzętu ochron osobistych.

Kanadyjskie Centrum zajmuje się również szkoleniem specjalistów (dział portalu *Education*). Kursy prowadzone są w CCOHS metodą *e-learning* lub na miejscu w przedsiębiorstwie. CCOHS opracowuje również programy szkoleniowe,

prowadzi wykłady, organizuje spotkania robocze, konferencje.

Linki (*Internet Directory*)

Portal CCOHS zawiera w kilku miejscach linki do różnych źródeł informacji („Resources”, „Internet Directory”, „Affiliated Web Sites”). Bardzo rozbudowany dział linków (resources) opracowano w kilku częściach: duży (1680 pozycji) wykaz wraz z linkami do witryn internetowych kanadyjskich i zagranicznych instytucji związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy, co umożliwia korzystanie przez ten portal ze światowych zasobów informacji z tej dziedziny. Wartość tego źródła informacji podnosi fakt, że adresom internetowym towarzyszą krótkie opisy zawartości danego portalu.

Na stronie głównej są również zamieszczone linki do innych ważnych źródeł informacji, jak CanOSH (wspólny dla Kanady portal zawierający informacje o legislacji, wybranych tematach, statystykach, szkoleniu, dobrych praktykach, programach, nowościach i źródłach informacji), wspólny portal dla CCOHS i Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, opracowanego przez CCOHS i Health Canada portalu Canadian Health Network i in.

Strona główna portalu CCOHS zawiera również rozbudowany dział „OSH Events”. Zamieszczane są tam bieżące informacje o: konferencjach, kursach i seminariach oraz imprezach odbywających się na całym świecie.

Na stronie głównej zamieszczane są również zmieniające się informacje o najnowszych wydarzeniach w Kanadyjskim Centrum oraz w innych instytucjach w kraju i na świecie.

Podsumowanie

Problematyka bezpieczeństwa i ochrony pracy jest niezwykle istotna w dobie coraz szybszych zmian w gospodarkach na świecie oraz stosowania coraz bardziej skomplikowanych technologii. Ich wynikiem jest pojawianie się nowych zagrożeń w środowisku pracy i stawianie coraz wyższych wymagań pracownikom.

Zarówno wykonywanie czynności na różnych stanowiskach w pracy, jak i realizacja badań naukowych, które prowadzą do zapewnienia pracownikom bezpiecznych i zdrowych warunków pracy, wymaga coraz większej wiedzy. Zapo-

trzebowanie polskich specjalistów z dziedziny bezpieczeństwa pracy na informacje o nowych rozwiązaniach, stosowanych w różnych krajach, ciągle rośnie.

Dla krajowych użytkowników, ze względu na wejście Polski do Unii Europejskiej, potrzebne są dane o rozwoju omawianej problematyki nie tylko w krajach członkowskich, ale także w innych krajach. Doświadczenia Kanady jako kraju, w którym problematyka ochrony człowieka w procesie pracy jest wysoko ceniona i rozwijana, mogą stanowić istotną pomoc w realizacji konkretnych rozwiązań.

Dlatego też informacje, które można uzyskać przez omawiany portal CCOHS mogą być przydatne dla krajowych użytkowników informacji. O zapotrzebowaniu na zasoby tego portalu świadczy fakt, że w ciągu ostatniego roku o 55% wzrosła liczba jego użytkowników, miesięcznie odwiedza go ok. 50 tys. osób, a rocznie udzielanych jest ponad 15 tys. odpowiedzi na pytania informacyjne.

PIŚMIENNICTWO

- [1] *We're Here for You. CCOHS helps make Canada's workplaces healthier and safer for you.* CCOHS, Hamilton 2003, 12
- [2] Szczepanowska B. *Międzynarodowe źródła informacji o bezpieczeństwie pracy. Witryna internetowa Międzynarodowego Centrum Informacji CIS. „Bezpieczeństwo Pracy”, 7-8 (284-385), 2003, 21-23*
- [3] Szczepanowska B. *Systemy informacji naukowej – międzynarodowy system informacji o bezpieczeństwie i higienie pracy CIS. „Biuletyn EBIB” [Dokument elektroniczny]. 9 (49), 2003 październik – czasopismo elektroniczne. Tryb dostępu: <http://ebib.oss.wroc.pl/2003/49>*
- [4] Portal internetowy Canadian Centre for Occupational Health and Safety (CCOHS) – www.ccohs.ca
- [5] CCOHS. *Catalogue of Products & Services.* CCOHS, Hamilton 2003, 50
- [6] *Forty-first Meeting of the CIS National Centres.* London, 22-23 May 2003. Report of the Canadian Centre of Occupational Health and Safety – Canadian National CIS Centre. Geneva: International Occupational Safety and Health Information Centre CIS, 2004, 31-44

Publikacja opracowana na podstawie wyników zadań realizowanych w ramach programu służb państwowych objętych programem wieloletnim pt. „Dostosowywanie warunków pracy w Polsce do standardów Unii Europejskiej” dofinansowywanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w latach 2002 – 2004. Główny koordynator: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy